

Filosofijos
fakultetas

Filosofijos institutas

Dokt. Aistė Noreikaitė

Ar Dworkino etinio mąstymo „revoliucijoje“ tikrai nėra vietos metafizikai?

Teisės, politikos ir moralės filosofas Ronaldas Dworkinas išsamiausiai etikos sritį nagrinėjantį savo veikalą „Justice for Hedgehogs“ (2011) apibendrina išvada, jog šiuolaikiniam etiniam diskursui būtina „revoliucija“ – lūžis, leidžiantis pagrįstai atitrūkti nuo prielaidų, formuojančių ir kreipiančių didelę dalį šiandieninio etinio mąstymo. Tokia savo pozicija Dworkinas visų pirma mėgina atsiriboti nuo metaetikos bei suformuluoti argumentą, leidžiantį užklausti ne kurios nors vienos metaetinės pozicijos, tačiau visą diskursą vienijančias pamatines prielaidas. Mąstytojas gina tezę, jog etika yra savarankiška mąstymo sritis, kuriai nereikalingas joks pačiai etikai „išoriškas“ – metafizinis, mokslinis ar kokios kitos srities – pagrindas, kurio paieškomis dažniausiai ir užsiima metaetiniai mąstytojai. Jo teigimu, etikai būdingas šios srities praktinį ir normatyvų pobūdį atitinkantis tyrimo ir supratimo būdas. Savo poziciją Dworkinas formuluoja atsispirdamas nuo neva praktinę patirtį atitinkančios veikiančiojo subjekto perspektyvos bei plėtodamas praktinio racionalumo ir interpretatyviai normatyvaus mąstymo sampratą.

Šiuo pranešimu sieksime parodyti Dworkino pozicijos problemišumą. Nors Dworkinas griežtai atsisako sąsajų su bet kokia metafizika, lieka ne iki galo aišku, kokio statuso ar pobūdžio yra jo paties teorija. Teigsime, kad vidiniai teorijos prieštaravimai apsunkina galimybę šią poziciją nuosekliai pagrįsti bei apginti ir leidžia kelti klausimą, ar ne pernelyg tiesmukai Dworkinas apibrėžia pačią metafiziką ir ar jo pozicija pajėgi įgyvendinti paties išsikeltus ambicingus „revoliucinius“ tikslus.